

پژوهش در سوره ۱۸

بولتن خبری معاونت پژوهشی دانشگاه سوره

شماره هجدهم: اسفند ۱۴۰۱

دانشگاه سوره

معاونت پژوهشی

کرسی ترویجی با عنوان «بررسی مؤلفه روایت در قصه‌گویی و تأثیر آن در شکل‌گیری و بازسازی طرحواره‌های کودکان براساس نظریه رشد شناختی پیاژه» • برگزاری همایش «جنبه‌های نمایشی در آثار نظامی گنجوی» در دانشگاه سوره • راه‌اندازی کتابخانه دیجیتال دانشگاه سوره • گزارش انتشارات دانشگاه سوره: انتشار کتاب صنایع دستی، خاستگاه‌ها، دگرگونی‌ها و چشم‌اندازها •

دانشگاه سوره

معاونت پژوهشی

خلاصه فعالیت‌های معاونت پژوهشی
دانشگاه سوره در اسفند ۱۴۰۱

- ◀ برگزاری کرسی ترویجی با همکاری دانشکده هنر؛
- ◀ برگزاری همایش «بررسی جنبه‌های نمایشی در آثار نظامی گنجوی» به مناسبت گرامیداشت حکیم نظامی؛
- ◀ انتشار کتاب «صنایع دستی، خاستگاه‌ها، دگرگونی‌ها و چشم‌اندازها» به نویسندگی دکتر مهران هوشیار.

✓ مجموع ساعات برنامه‌ها: ۴ ساعت
✓ استادان مدعو: ۹ تن

✓ وینارهای تخصصی: ۲ وینار
✓ شرکت‌کنندگان: ۷۰ تن

ردیف	تاریخ و ساعت	عنوان نشست	موضوع	استادان مدعو	مسئول برگزاری	تعداد کاربران
۱	۱۴۰۱/۱۲/۱۶ ۱۱:۳۰ تا ۱۳:۰۰	بررسی مؤلفه روایت در قصه‌گویی و تأثیر آن در شکل‌گیری و بازسازی طرحواره‌های کودکان براساس نظریه رشد شناختی پیازه	کرسی ترویجی	استاد شکوفه ماسوری - دکتر عطاالله کویال - دکتر کاظم نظری - استاد فرزاد معافی غفاری	دانشکده هنر - معاونت پژوهشی	۳۰
۲	۱۴۰۱/۱۲/۲۲ ۱۰:۰۰ تا ۱۲:۳۰	جنبه‌های نمایشی در آثار نظامی گنجوی	همایش نظامی گنجوی	دکتر محمود شالویی - استاد شکوفه ماسوری - دکتر میترا علوی طلب - دکتر رامتین شهبازی - دکتر امیررضا نوری‌پرتو	دانشکده هنر - معاونت پژوهشی	۴۰

وبینارها و کرسی‌های ترویجی

کرسی ترویجی با عنوان «بررسی مؤلفه روایت در قصه‌گویی و تأثیر آن در شکل‌گیری و بازسازی طرحواره‌های کودکان بر اساس نظریه رشد شناختی پیاژه»

◀ به گزارش روابط عمومی به نقل از معاونت پژوهشی دانشگاه سوره، کرسی ترویجی با عنوان «بررسی مؤلفه روایت در قصه‌گویی و تأثیر آن در شکل‌گیری و بازسازی طرحواره‌های کودکان بر اساس نظریه رشد شناختی پیاژه» به همت دانشکده هنر و معاونت پژوهشی دانشگاه سوره و همکاری دبیرخانه هیأت حمایت از کرسی‌های نظریه‌پردازی نقد و مناظره شورای عالی انقلاب فرهنگی روز ۱۶ اسفندماه ۱۴۰۱ ساعت ۱۱:۳۰ تا ۱۳:۳۰ به شکل حضوری در سالن کنفرانس دانشگاه سوره برگزار شد.

سالگی پیش‌عملیاتی شروع می‌شود و مرحله عملیات عینی از سن ۷ تا ۱۱ سالگی شروع می‌شود و مرحله عملیات سوری یا انتزاعی از ۱۱ سالگی تا ۱۸ سالگی ادامه دارد.

ماسوری در خصوص ویژگی‌های مرحله پیش‌عملیاتی بیان کرد: اولین ویژگی این است که کودک می‌تواند نگره‌داری ذهنی کند به این معنی که می‌تواند چیزهایی را در ذهن خود نگه دارد و از آن اقتباس‌هایی داشته باشد.

دومین ویژگی این است که برگشت‌پذیری را نمی‌فهمد. به طور مثال اگر کودکی را از خانه به سمت خانه مادر بزرگ خود که کوچه بفرستیم برای برگشتن به مشکل برمی‌خورد و این ویژگی سن پیش‌عملیاتی است.

ویژگی دیگر تقلید تأخیری می‌باشد یعنی ممکن است یک الگو را از یک رفتار کسب کند اما با تأخیر آن را نشان دهد که مربوط به سن پیش‌عملیاتی می‌باشد. وی در ادامه افزود: در این مقاله مهم‌ترین مسئله این است که ما مفهوم طرحواره را متوجه شویم، طرحواره یا schema همان چیزی است که در کودکی برای انسان‌ها مهارت‌های زندگی کردن را در هم آمیخته است.

مهم است که بدانیم طرحواره‌ها طی بازی شکل می‌گیرند و محیط در آن نقش بسیاری دارد. موضوع این است که دنیای کودکان محدود است و هر لحظه در حال جذب اطلاعات هستند و این اطلاعات جدید در بازسازی طرحواره‌ها نقش مهمی دارند. ماسوری اینکه بدانیم که در دنیای کودکی بر

◀ در این نشست، استاد شکوفه ماسوری، عضو هیأت علمی دانشکده هنر دانشگاه سوره به‌عنوان ارائه‌دهنده؛ دکتر عطاءالله کوپال، دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی و دکتر کاظم نظری، استادیار دانشکده هنر دانشگاه سوره، به‌عنوان ناقد و استاد فرزاد معافی غفاری، عضو هیأت علمی دانشگاه سوره، به‌عنوان دبیر جلسه حضور داشتند.

بعد از پخش آیت‌ای از کلام‌الله مجید و سرود جمهوری اسلامی ایران، استاد معافی غفاری ضمن عرض خیر مقدم به استادان و دانشجویان حاضر در جلسه، از استاد شکوفه ماسوری درخواست کرد تا به ارائه مقاله خود بپردازد.

استاد ماسوری در ابتدا این‌طور آغاز کرد: مقاله‌ای که انتخاب کردم میان رشته‌ای بین تئاتر و ادبیات نمایشی و روانشناسی است.

پیاژه معتقد است که رشد مرحله‌ای است و در دیدگاه رشد در روانشناسی دو نوع نظر بنیادین وجود دارد؛ کسانی که عقیده دارند رشد پیوسته و عده‌ای که عقیده دارند رشد مرحله‌ای است.

وی در توضیح این دو دسته خاطر نشان کرد: به عقیده افرادی که معتقدند رشد مرحله‌ای است، اگر یک مرحله طی نشود امکان ندارد کودک به مرحله دیگری راه پیدا کند و این مراحل از بدو تولد تا ۱۱ سالگی پیش می‌رود و تا ۱۸ سالگی مرحله چهارم رشد پایان می‌پذیرد و نکته مهم این است که پیاژه به مرحله‌ای بودن رشد اعتقاد راسخ دارد.

وی در ادامه درباره مرحله پیش‌عملیاتی کودکان صحبت کرد و افزود: به عقیده پیاژه از سن ۲ تا ۱۲

می‌گیرند و ما باید این نتیجه‌گیری را داشته باشیم که کودکان در ساختن طرحواره باید مراحل را طی کنند. وی افزود قصه‌ها یا روایت‌های درون آن می‌توانند این گذار را تند یا کند کنند و می‌توانیم نتیجه بگیریم که قصه‌ها می‌توانند در شکل‌گیری طرحواره نقش اساسی داشته باشند. یعنی کودک با شنیدن قصه بدون آن که تجربه عینی آن را داشته باشد می‌تواند طرحواره خود را تغییر دهد. روایت‌های درون قصه می‌توانند همان کاری را بکنند که کودک از طریق تجربه عینی بدست می‌آورد.

در ادامه جلسه دکتر کویال در نقد مقاله حاضر بیان کرد: در چکیده و نتیجه‌گیری مقاله آمده است که قصه می‌تواند ابزار رشد کودکان را فراهم کند، بهتر است در قسمت نتایج، اوامر بدیهی آورده نشود. این نتیجه‌گیری به نظر من امری بدیهی است. در بخش نتیجه‌گیری مقاله ی وزین سرکار عالی نوشته شده است که نگارنده معتقد است در روند قصه‌گویی تجربه‌های فردی کودکان غنی می‌شود، این به نظر

خلاف دنیای بزرگسالی کودکان مدام در حال تغییر طرحواره‌ها هستند اما در بزرگسالی برای تغییر این الگوها و طرحواره‌ها احتیاج به تریبست دارند، نکته بسیار قابل توجهی است.

شکوفه ماسوری درباره کارکردهای روایت اذعان کرد: روایت شیوه استدلال و بازنمایی است و خود روایت می‌تواند راجع به جهان صحبت کند و بر اساس تجربیات آدم‌ها می‌توانند روایت را به وجود بیاورند. راویان روایت هم بسیار در ساختن طرحواره‌ها نقش مهمی دارند. راوی در روایت یک متغیر می‌باشد و در قصه‌ها این متغیر بسیار مهم می‌شود.

وی افزود: دو نوع راوی وجود دارد، یک راوی مزاحم و یک راوی دیگر که پنهان عمل می‌کند و باعث می‌شود کودک خود کشف و شهود کند.

در انتها ماسوری درخصوص اینکه روایت‌های ما چه کاری با طرحواره‌ها می‌کنند گفت: این روایت‌ها از چیزهایی که خواندیم یا دیدیم یا چیزهایی که درون داستان یا بیرون داستان به وقوع پیوستند نشأت

معاونت پژوهشی دانشگاه سوره یا همگامی دانشگاهی دانشکده هنر برگزار می‌کند

کرسی تخصصی (شماره ۲۰) رشت هنری

بررسی مولفه روایت در قصه‌گویی و تاثیر آن در شکل‌گیری و بازسازی طرحواره‌های کودکان بر اساس نظریه رشد شناختی پیاژه

ارائه دهنده: خانم شکوفه ماسوری
(عضو هیات علمی دانشگاه سوره)

ناقد: دکتر عطاالله کویال
(دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی)

ناقد: دکتر کاظم نظری
(استادیار دانشگاه سوره)

دبیر جلسه: آقای فرزاد معافی غفاری
(عضو هیات علمی دانشگاه سوره)

تاریخ: سه‌شنبه ۱۶ اسفند ماه ۱۴۰۱ ساعت ۱۱:۳۰
مکان: ساختمان اصلی دانشگاه سوره، طبقه سوم، سالن کنفرانس (خیابان آزادی، بین آذربایجان و خوش جنوبی، نبش کوچه کامیاران)

باید آن‌ها را دنبال کنیم تا نتایجی که شما فرمودید را بتوانیم بپذیریم و بتوانیم بگوییم که به علم ما اضافه شده است.

شکوفه ماسوری در دفاع از سخنان خود گفت: یک طرحواره‌ای داریم به اسم طرحواره‌ی بلند کردن، در مقاله گفته شده مثلاً اولین بار کودک متوجه می‌شود که اسباب بازی را می‌تواند بلند کند پس او در حال وارد کردن اسباب بازی به درون طرحواره‌ی بلند کردن است و این پدیده جذب است، حال کودکی که دارای طرحواره‌ی بلند کردن است ممکن است به تجربه یاد بگیرد که برخی چیزها را می‌تواند به راحتی فقط با دو انگشت بلند کند و برخی چیزها را فقط با کف دستش و برخی چیزهای دیگر مانند گرما یا سرما را نمی‌تواند بلند کند (به عنوان مفهوم آن‌ها) به این ترتیب طرحواره بلند کردن اصلاح می‌شود تا واقعیت با طرحواره انطباق پیدا کند.

وی در انتها افزود گمان می‌کنم مثال‌هایی که زده شد نوع و اصول کلی طرحواره را روایت کرد و صحبت بیشتر نگاه‌های تخصصی متناسب با موضوع تحقیق است و اگر مقاله کیفی نوشته می‌شد باید متغیرها دقیق‌تر عمل می‌کرد.

در انتها دبیر جلسه از استادان و شرکت‌کنندگان تشکر و قدردانی کرد. ■

من نمی‌تواند یک نتیجه‌گیری باشد بلکه یک فرضیه است و از طریق استدلال باید اثبات شود.

وی افزود: دیگر آنکه نگرش استاد گرامی درباره نظریه پیازه کمی قدیمی است و آخرین نظریه‌های پیازه نزدیک به پنجاه سال پیش گفته شده است. بر همین اساس من معتقد هستم که این نظریه بسیار جنبه انتزاعی دارد و چیزی که می‌توانست این مقاله را از انتزاع در بیابود اشاره به مصداق می‌باشد و نتیجه‌گیری ما باید وابسته به مصادیقی باشد که پژوهشگر آن را پس از توصیف تحلیل کرده باشد.

کوپال در ادامه افزود: به نظر بنده در حال حاضر اولین تماس کودک با روایت در دنیای انیمیشن شکل می‌گیرد و قصه‌های انیمیشن است که امروزه انگاره‌ای از روایت را برای کودکان می‌سازد.

در ادامه‌ی نشست، دومین منتقد یعنی دکتر کاظم نظری به نقد خودپرداخت و افزود: به عقیده من، پیازه خود یک سری اشتباهاتی دارد که عنوان شد و بهتر است از نویسندگان نوین در تحقیقات آتی در این زمینه استفاده شود. ما به دنبال مهارت و ارتباط روایتی هستیم که شما در طرحنامه عنوان میکنید که حتماً باید این مهارت‌ها شکل بگیرد اما خب چه ارتباطی می‌تواند با قصه و روایت داشته باشد؟ چه تاثیری دارد؟ در اینجا ما به عنوان خواننده مقاله شما

گزارش

برگزاری همایش «جنبه‌های نمایشی در آثار نظامی گنجوی» در دانشگاه سوره

◀ به گزارش روابط عمومی به نقل از معاونت پژوهشی همایش «جنبه‌های نمایشی در آثار نظامی گنجوی»، به مناسبت بزرگداشت حکیم نظامی، به همت دانشکده هنر و معاونت پژوهشی دانشگاه سوره روز دوشنبه ۲۲ اسفند سال ۱۴۰۱ ساعت ۱۰ صبح در سالن سینمای دانشگاه سوره برگزار شد.

غفلت عظیمی در سالیان دراز در این حوزه صورت گرفته‌است. همچنین عاشقانه‌ترین متنی را که در تاریخ ادبیات خود می‌توانیم دنبال کنیم، متن خمسه نظامی است و این خود سرمشقی برای مقلدین محسوب می‌شود که تا به امروز ادامه دارد. در واقع در یک بستر فرهنگی بزرگ در بسیاری از کشورها، هنرمندان در تلاش هستند تا بتوانند به تقلید از کتاب

◀ در این نشست دکتر رامتین شهبازی، مدیر گروه سینمای دانشگاه سوره به‌عنوان مدیر نشست؛ دکتر یوسف خجیر، قائم مقام رئیس دانشگاه سوره، دکتر زکیه سادات طباطبایی معاون پژوهشی دانشگاه، دکتر کاظم نظری رئیس دانشکده هنر دانشگاه سوره، استاد شکوفه ماسوری و دکتر امیررضا نوری‌پرتو از استادان دانشگاه سوره، میترا علوی‌طلب استادیار دانشگاه دامغان و محمود شالویی رئیس انجمن آثار و مفاخر فرهنگی به عنوان سخنران حضور داشتند.

در ابتدای همایش یوسف خجیر، قائم مقام دانشگاه سوره با بیان اینکه دومین سالی است که دانشگاه مراسم آثار نظامی را برگزار می‌کند، مطرح کرد: نظامی گنجوی علاوه بر تبخیر در داستان‌سرایی و اشعار در حوزه‌های موسیقی، ریاضی، حکمت و فلسفه و نجوم نیز دانش زیادی داشتند؛ به گونه‌ای که می‌توان از او با نام سرمایه نمادین یاد کرد.

وی افزود: این سرمایه نمادین چند سالی می‌شود که مورد توجه دانشگاه‌ها قرار گرفته است و بسیار خرسندم که از بین دانشگاه‌های اکثراً دولتی که به نظامی گنجوی توجه و تمرکز دارند، دانشگاه غیرانتفاعی سوره نیز در گرامیداشت آن نقش دارد. نظامی در عین حال که وجه سرمایه نمادین قوی دارد، یک نخ تسبیحی بین کشورهای فارسی زبان نیز محسوب می‌شود.

دکتر کاوه خورابه معاون پژوهشی و قائم مقام رئیس انجمن مفاخر فرهنگی هنری کشور، نیز در این باره اظهار کرد: شخصیت تاریخی نظامی به حوزه نمایشی نیز بستگی دارد و به نظر می‌رسد

وی در ادامه اضافه کرد: البته شعر و ادبیات به تنهایی مخاطبان زیادی دارد؛ اما امروزه با دیده شدن و شنیده شدن در رسانه‌های تصویری و نمایشی جهان، می‌توان مطالب این فرهنگ غنی را وسعت بخشید. بدون شک دانشجویان و جوانان کشور با این ارزش ملی آشنایی دارند که حتی اگر غیر از این باشد، زمانی که آنان با ارزش‌ها، فرهنگ و ادبیات روبرو می‌شوند، از اعماق وجود خود با آن احساس همبستگی می‌کنند.

سرپرست معاونت پژوهش در پایان سخنان خود گفت: بر همین اساس، این دلبستگی را باید در کارها آموزش داد؛ چرا که نسل جدید، نسلی است که ارتباطات خود را با جهان گسترش می‌دهد. در واقع علی‌رغم اینکه امروزه با یک تهاجم فرهنگی روبه‌رو بوده و نگران این هستیم که فرهنگ خود را از دست بدهیم؛ اما دلبستگی نسل جدید به این ادبیات مشهود است که نیاز به حمایت متخصصان و مسئولان دارد. در ادامه شکوفه ماسوری، استاد دانشگاه سوره مطرح کرد: قرن ۶ و ۷ در ایران به خصوص قرن هفتم زمان خاصی است؛ چرا که در نظام جامعه شناختی گفته می‌شود که روح زمان مجموعاً در این دو قرن جمع‌آوری شده است و اعجوبه‌هایی در ادبیات فارسی مانند حافظ، سعدی، نظامی و امثال آن به وجود آمدند. روح زمانی یعنی مجموعه جریانات، دست به دست هم می‌دهند تا ناگهان ستاره‌هایی به وجود بیایند و این ستاره‌ها لزوماً در

خمسه، در این حوزه قلم‌فرسایی کنند. وی با اشاره به ویژگی‌های کتاب خمسسه اثر نظامی ادامه داد: متن‌های حکیم نظامی شاید یکی از متن‌های اساسی است که تمام کنشگران حوزه هنر باید به آن توجه خاصی کنند. در حوزه نمایشی خمسسه بخش‌های زیادی وجود دارد که رسانه‌های دیگر مانند موسیقی را می‌تواند به سمت خود فرا بخواند. در نسخه خمسسه شاه طهماسبی، تمامی هنرها اعم از تشعیر، نگارگری، خوشنویسی و امثال آن وجود دارد و این ظاهر نشان از یک متن کاملاً هنری دارد که می‌تواند همه هنرمندان را به سمت خود جذب کند. بنابراین می‌توان گفت این ظاهر در کل، ماحصل ذهن یک پژوهشگر است.

در این بین کاظم نظری، رئیس دانشکده هنر و عضو هیأت علمی سوره ضمن عرض خیرمقدم از همکاران، قائم مقام دانشگاه، سخنرانان، رئیس انجمن نظامی، دانشجویان و معاون پژوهشی دانشگاه سوره گفت: حوزه پژوهش برای کسانی که در هنر هستند، بسیار تأثیرگذار و مهم است. بنابراین برای همراهی در گسترش نام بزرگان کشور، استادان می‌توانند پایان‌نامه‌های دانشجویان را به سمت ایجاد هنر تصویری از ثروت‌های کشور در حوزه هنر تجسمی، نمایشی، موسیقی و نمایشی از عارفان، اندیشمندان و هنرمندان سوق دهند.

همچنین طبق گفته‌های رئیس دانشکده هنر، دانشگاه سوره در تلاش برای برگزاری مرکز هنرهای نمایشی به طور ویژه از تولیدات فاخر ادبیات نمایشی است.

زکیه السادات طباطبایی لطفی، سرپرست معاونت پژوهش دانشگاه سوره با تشکر از عوامل برگزاری همایش بیان کرد: بسیار خرسندم که این همایش با ایده دکتر نظری و برنامه‌ریزی استادان دانشکده هنر و دکتر شهبازی برگزار شد. سال گذشته نیز همایش نظامی در دانشگاه برگزار شده بود و امیدواریم این برنامه در سال‌های آینده نیز ادامه داشته باشد تا ارزش‌های ادبی و فرهنگی کشور را در حوزه‌های مختلف عرضه کنیم.

حال از دیوانگی خود لذت می‌برد و برای آن جذبه داشت. در این راستا، نیاز داریم خسرو و شیرین و لیلی و مجنون پرورش یافته‌های ذهن و ضمیر ما شوند.

وی افزود: طی دو سال گذشته که بحث نظامی بسیار جدی شده است، بخشی از آن به آثارش ربط دارد، بخشی از آن شخصیت متمایز نظامی است و بخشی دیگر، اوضاع و احوال جهانی است که معروفیت زیادی دارد و باعث گسترش هنر ایرانی در کشورهای مختلف می‌شود. به همین دلیل، امیدواریم در برنامه‌های آینده موضوع جشنواره‌های فرهنگی، هنری، ادبی و حتی تأسیس بنیاد نظامی شکل بگیرد تا جریان ادبی، فرهنگی و هنری شخصیت نظامی را از نگاه ایران توسعه دهیم.

همچنین میترا علوی طلب، استادیار دانشگاه دامغان در رابطه با جنبه‌های نمایشی در آثار نظامی تأکید کرد: مهم‌ترین نکته‌ای که در بررسی جنبه‌های نمایشی اشعار نظامی آشکار است، جنبه‌های نمایشی و دراماتیک بوده که حکیم نظامی کاملاً آگاهانه به آن پرداخته است. یکی از این جنبه‌ها، ساختار پیرنگ و پلات در منظومه هفت پیکر است. این منظومه از دو بخش داستانی و غیرداستانی تشکیل شده که بخش‌های غیرداستانی در ستایش خدا و پیامبر نوشته شده و مانند سایر شاعران به آن پرداخته شده است؛ اما در بخش‌های داستانی، با شکل عجیبی از داستان‌پردازی سر و کار داریم.

قرن‌های بعد قابلیت تکرار ندارد. بنابراین قرن ۶ و ۷ در ادبیات ایران زمان بسیار ویژه‌ای هستند که به توجه زیادی نیاز دارند.

ماسوری با اشاره به ویژگی زنان در ادبیات تاریخی ایران عنوان کرد: در ادبیات‌های فارسی، شخصیت‌های زن با وجود اینکه در سایر منابع کتب قدیمی از جمله کتب دینی، ممکن است دارای لبه‌هایی از غیر مبارک بودن داشته باشد؛ اما در ادبیات فارسی این شخصیت‌ها پاک، روشن و تطهیر شده نشان داده می‌شوند. در منظومه خسرو و شیرین این اتفاق برای شیرین و در داستان یوسف و زلیخا نیز برای زلیخا، شخصیت زن تطهیر شده معرفی شدند.

وی معتقد است هنر در همه جای دنیا به حمایت سیاسی نیاز دارد تا رشد کند و اگر حمایت سیاسی دوران گذشته در دربار وجود نداشت، اثری ماندگار نمی‌شد.

ماسوری در ادامه به تشریح داستان خسرو و شیرین و توصیف شخصیت‌های داستان پرداخت. از طرفی، محمود شالویی، رئیس انجمن آثار و مفاخر فرهنگی تصریح کرد: با توجه به حکایت‌های نظامی مانند خسرو و شیرین یا لیلی و مجنون، می‌توان گفت این افراد الگوهای خوبی برای جریان عشق و عاشقی هستند. خسرو با شخصیت شیرین بسیار متفاوت بوده و به دیوانگی مشهور است، با این

اما به نظر می‌رسد هر چه در گذر تاریخ از سده‌ها می‌گذریم، جنبه‌های اسطوره‌ای به کارا کتر تاریخی اسکندر توسط غربی‌ها اضافه شده است؛ به گونه‌ای که حتی در برخی از کتب، به مقام پیامبری رسیده و جنبه فرا انسانی پیدا کرده است.

وی معتقد است احتمال می‌رود با توجه به شخصیت اسکندر به دلیل ساقط کردن سلسله هخامنشیان و آتش زدن تخت جمشید، افکار منفی درباره وی در تاریخ ادبیات ایران باشد؛ اما این تفکر کاملاً اشتباه است.

نوری‌پرتو در پایان خاطرنشان کرد: در نهایت می‌توان گفت در تاریخ، به نفع حماسه، اسطوره و درام، زندگی اسکندر مقدونی به وسیله حکیم نظامی تحریف شده است و این عملکرد و تحریف هیچ ایرادی ندارد؛ چرا که وظیفه ادیب و نویسنده این است که گاه به نفع اثری که خلق می‌کند، واقعیت و تاریخ را تحریف کند.

رامتین شهبازی نیز توضیحاتی در رابطه با جایگاه این شاعر و الامقام ارائه کرد و هدف از برگزاری این همایش را معرفی بهتر این شخصیت جهانی به نسل جوان و دانشجویان عنوان کرد. به عقیده او در آثار نظامی توجه به ارزش‌های فرهنگی و جایگاه عظیم ایران به چشم می‌خورد.

در انتها شهبازی از تمام استادان و دانشجویان حاضر در جلسه تشکر و قدردانی کرد. ■

علوی طلب اظهار کرد: در واقع نظامی به داستان بلند و سرگذشت بهرام می‌پردازد که سیر و سلوک بیرونی و درونی بهرام را به نمایش می‌گذارد. در کنار آن داستان‌های دیگری نیز برای بهرام روایت می‌شود که خود در دو دسته قرار دارد؛ یکی داستان‌هایی که زنان برای بهرام روایت می‌کنند و دیگری داستان‌هایی هستند که ۷ مضمون برای بهرام روایت می‌کنند. قصه‌های بهرام، در نتیجه یک وحدت ساختاری و قصه سراسری را نشان می‌دهد که کاملاً الگوی اسطوبی در آن وجود دارد.

وی در پایان سخن خود بیان کرد: همچنین قصه‌هایی که داخل قصه‌هایی دیگر تعریف می‌شود، ساختاری پیازی شکل دارد و هر کدام از این قصه‌ها، روایتی در دل خود دارد که در قصه‌های شرقی به ویژه ایرانی و هندی کاملاً آشکار است. این شکل از قصه‌گویی که در پیکر هفت منظومه وجود دارد، باعث تعلیق زیاد و شگفتی و پیچیدگی زندگی فردی به نام بهرام می‌شود. بنابراین می‌توان گفت تمام انتخاب‌های نظامی، دقیق و درست است و نظامی یکی از منابع اصلی در حوزه ادبیات نمایشی به شمار می‌رود.

در پایان این همایش امیررضا نوری پرتو، استاد دانشگاه سوره در بیان مفهوم دراماتیک تاریخ در منظومه اسکندرنامه نظامی گنجوی گفت: با توجه به اینکه در رابطه با اسکندر مقدونی و زندگی وی حرف‌های بسیاری برای مناقشه و بحث وجود دارد؛

گزارش کتابخانه: راه اندازی کتابخانه دیجیتال دانشگاه سوره

◀ کتابخانه مرکزی دانشگاه سوره در راستای اهداف پژوهشی و آموزشی دانشگاه و همچنین خدمت‌رسانی مطلوب و دسترسی حداکثری به منابع الکترونیکی، اقدام به راه‌اندازی کتابخانه الکترونیک با امکان جست‌وجوی یکپارچه در همه پایگاه‌های کتابخانه مرکزی و اقماری به نشانی زیر کرده است:
<http://library.soore.ac.ir/DI/Search/default.aspx?Login=1>

این پایگاه مجموعه‌ای بالغ بر ۱۴۴۰ عنوان کتاب انگلیسی را شامل می‌شود که امکان دانلود برای تمام اعضاء کتابخانه که عضو کتابخانه مرکزی و اقماری هستند فراهم شده است.
در هفته کتاب سال جاری نیز برای دسترسی کاربران دانشگاه سوره به دیگر منابع الکترونیک به زبان‌های فارسی، عربی و لاتین کتاب، پایان‌نامه و مقاله در موضوعات مختلف مذهبی، هنری و ... هماهنگی‌های لازم با کتابخانه آستان قدس رضوی انجام گرفته است.

دسترسی رایگان به عناوین شش پایگاه منابع الکترونیک کتابخانه دیجیتال آستان قدس رضوی شامل موارد زیر است:

- کتاب‌های الکترونیکی فارسی و عربی
- پایان‌نامه‌های فارسی
- مقاله‌های فارسی و عربی
- کتاب‌های الکترونیکی لاتین
- پایان‌نامه‌های انگلیسی
- مقاله‌های لاتین

کتابخانه دیجیتال آستان قدس رضوی از طریق رایانه‌های موجود در هر سه دانشکده هنر، دانشکده فرهنگ و ارتباطات و دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه سوره قابل دسترسی است. علاقه‌مندان می‌توانند از طریق لینک روبه‌رو به کتابخانه دیجیتال دسترسی پیدا کنند:
<https://digital.aqr.ir/>

گزارش انتشارات دانشگاه سوره: انتشار کتاب صنایع دستی، خاستگاه‌ها، دگرگونی‌ها و چشم‌اندازها

◀ هنر صنایع‌دستی ایرانی علاوه بر آنکه در جهان آوازه‌پرطینی از ایران را از آن خود کرده است، یک دانش و علم محسوب می‌شود که جز به تحصیل و آموزش آکادمیک این رشته، به عمق غنای آن پی برده نمی‌شود. بدین ترتیب کتاب‌هایی که در رشته صنایع‌دستی وجود دارند یکی از مهم‌ترین منابع ماندگار و اصیل برای ارتقای این دانش، تاریخ و آینده این علم هستند و طبیعتاً استادان و چهره‌های علمی این حوزه، منابع نگارش و تدوین این کتاب‌ها خواهند بود. به بهانه چاپ و انتشار کتاب جدید دکتر مهران هوشیار؛ دانشیار پایه ۲۵ دانشکده هنر دانشگاه سوره با او گفتگو شد.

— پیش‌ازاینکه وارد موضوع کتاب شویم، خاستگاه رشته و هنر صنایع‌دستی کجاست و چه جایگاهی در جامعه دارد؟

— واقعیت این است که رشته صنایع‌دستی علیرغم مبانی نظری و مفاهیم تئوری از مناظر تاریخی، محتوایی، شکلی و رویکردهایی که این مفهوم را با ساختارهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی مرتبط می‌کند همچنین ویژگی‌های زیبایی‌شناسی فلسفی و... جزء موضوعاتی است که متأسفانه در قالب پژوهش‌های علمی کمتر به آن پرداخته شده است. شاید دلیل این کم‌رنگ بودن و نادیده گرفته شدن، این است که حوزه صنایع‌دستی آن‌قدر با زندگی ما ایرانی‌ها پیوند خورده و تنیده شده که گویی کمتر آن را می‌بینیم و به آن توجه می‌کنیم. بااینکه هرروز با آن در ارتباطیم اما ویژگی‌های ماهوی آن به چشممان نمی‌آید و ارزش و جایگاه و پشتوانه غنی‌ای که این مفهوم در تاریخ و فرهنگ ما دارد متأسفانه آن‌چنان که شایسته‌اش است در سطح جامعه؛ چه در سطح مدیران و چه در سطوح مختلف اجتماعی از جمله محیط‌های دانشگاهی خیلی به آن پرداخته نمی‌شود.

در نتیجه سعی کردم هم دیروز، هم امروز و هم فردا را از منظر کارکردی و محتوایی در حوزه صنایع دستی بررسی کرده و در آن تدقیق کنم. این کتاب شامل ۱۰ فصل، حدود ۴۶۰ صفحه با تصاویر رنگی است که پس از تأیید و داوری علمی در شورای پژوهشی دانشگاه منتشر شده است.

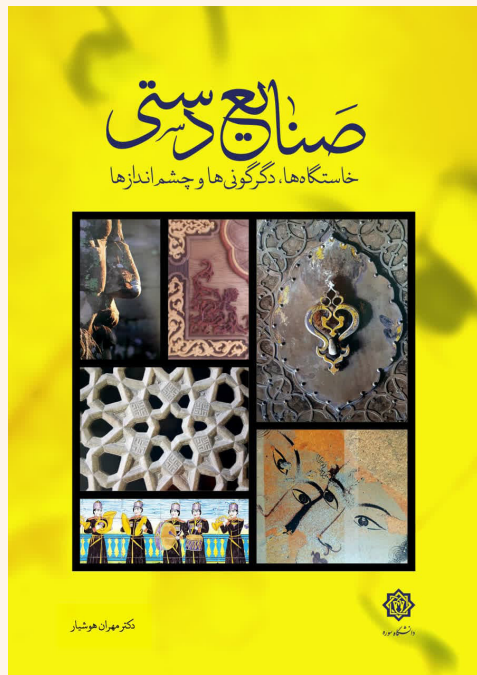
— آیا کتاب «صنایع دستی، خاستگاه‌ها، دگرگونی‌ها و چشم‌اندازها» نمونه یا مورد مشابهی در ایران داشته؟
— این کتاب رویکردی دارد که شاید بتوان ادعا کرد که نمونه مشابهی ندارد و چنین عنوان و کتابی با این سطح از محتوا بدون اغراق تابه‌حال وجود نداشته و یا دست‌کم من در این سال‌ها مشابه آن را ندیدم و ضرورت وجود آن را حس می‌کردم. تنها نمونه‌ای که متخصصان و دانشجویان این رشته می‌شناسند و البته به لحاظ محتوایی نیز با این کتاب بسیار متفاوت است، شاید کتاب «صنایع دستی کهن ایران» نوشته «هانس وولف» و ترجمه «سیروس ابراهیم‌زاده» است. با این تفاوت که تاریخ چاپ آن به بیش از چهل سال پیش باز می‌گردد و طی این سال‌ها بارها تجدید چاپ نیز شده است. همچنین

— مصداق این حرفم این است که رشته صنایع دستی علی‌رغم تمام تنوع، گستردگی، جذابیت‌ها و آموزه‌های مهارتی‌ای که دارد آن‌چنان که دیگر رشته‌های هنری، مثلاً رشته سینما یا رشته گرافیک، انیمیشن یا نقاشی از طرف دانشجویان استقبال شده و متقاضیان زیادی دارد، متأسفانه بنا به دلایل بسیار از جمله ضعف در فرهنگسازي و برنامه‌ریزی توسعه محور، جزء کم استقبال‌ترین رشته‌ها است. این در حالی است که وقتی دانشجویان وارد این رشته می‌شوند و با آن قربت و آشنایی از نزدیک پیدا می‌کنند تازه متوجه می‌شوند که چه دنیای زیبا، جذاب، ارزشمند و با پشتوانه‌ای دارد. اساساً صنایع دستی جزء مفاهیمی است که از سه ویژگی عمده برخوردار است: «ابداع»، «اصالت» و از همه مهم‌تر «نوآوری».

اکنون من در این کتاب به‌عنوان آخرین تألیف دانشگاهی خود تا این زمان، سعی کردم این مفاهیم، جذابیت و غنای فرهنگی را تبیین و به مخاطب منتقل کنم. به تعبیر دیگر می‌توانم بگویم با دانش، معرفت و تجربه‌ای که در این حوزه دارم و عمر آموزشی و درواقع جوانی خودم را صرف این رشته کرده‌ام، سعی کردم آنچه داشته علمی و اندوخته پژوهشی در حوزه صنایع دستی کسب کرده‌ام را در این کتاب به علاقه‌مندان منتقل کنم.

— کتاب «صنایع دستی، خاستگاه‌ها، دگرگونی‌ها و چشم‌اندازها» چگونه شکل گرفت و ضرورت نگارش این کتاب برای شما چطور احساس شد؟
کتاب جدیدی که تألیف کردم به همت انتشارات دانشگاه سوره منتشر شده است و همان‌طور که اشاره کردید نام آن «صنایع دستی، خاستگاه‌ها، دگرگونی‌ها و چشم‌اندازها» است و درواقع کتابی است که برای آشنایی با مفاهیم بنیادین در رشته صنایع دستی تدوین و چاپ شده است.

این کتاب با توجه به عنوانی که دارد، هم به پشتوانه‌ها و اصالت این رشته و هم به ویژگی‌های بدیع، نو شدن و تازگی آن در دوران معاصر می‌پردازد. از طرف دیگر جنبه‌های کاربردی و نوآورانه‌اش در شرایط روز را ذیل عنوان چشم‌اندازها مطرح کرده‌ام.

در باب مقایسه کتاب «صنایع دستی، خاستگاه‌ها، دگرگونی‌ها و چشم‌اندازها» و کتاب «صنایع دستی کهن ایران» باید عرض کنم، آن کتاب به نوعی یک مستند نگاری در ارتباط با فنون، مهارت‌ها و ویژگی‌های شکلی هنرهای سنتی و صنایع دستی است. درحالی‌که کتاب «صنایع دستی، خاستگاه‌ها، دگرگونی‌ها و چشم‌اندازها» اتفاقاً به مباحث مهارتی و تکنیکی نپرداخته چون برای آن، به‌ویژه اگر کتاب آموزشی باشد باید متون متنوع و جداگانه‌ای نوشت که کار تخصصی و کاملاً متفاوتی است.

— شما سال‌ها تدریس کرده و سطح دانش و اندوخته‌های دانشجویان خود را می‌شناسید؛ از طرفی دانشجویان دانشکده هنر و خصوصاً رشته صنایع دستی نه فقط در زمینه خوانده‌ها و دانسته‌ها، بلکه از لحاظ میزان خلاقیت نیز قابل‌شناسایی هستند. با شناختی که از دانشجویان این رشته دارید این کتاب را به چه گروهی از مخاطبان و دانشجویان و مقاطعی توصیه می‌کنید؟

— این کتاب همان‌طور که ابتدای صحبت‌م عرض کردم درباره صنایع دستی است و با توجه به اینکه صنایع دستی یک مفهوم کاملاً فرهنگی، تاریخی و اجتماعی بوده و در تمام اقوام و بوم‌ها و ادوار از طرف جامعه شناخته‌شده است. در نتیجه می‌توانیم آن را برای تمامی طیف خوانندگان مفید و مناسب بدانیم. در این کتاب سعی کردم با زبانی بنویسم که اگرچه رویکرد پژوهشی دارد و آموزش محور است اما قابل‌درک و فهم برای تمامی سطوح جامعه باشد. در نتیجه اولین مخاطب این کتاب تمام علاقه‌مندان به حوزه صنایع دستی و هنرهای سنتی هستند. اما از آنجاکه در انتشارات دانشگاهی و با داورهای استاندارد دانشگاهی چاپ‌شده و از طرفی من مدرس دانشگاه هستم طبیعتاً رویکرد آموزشی این کتاب برای دانشجویان شاید پررنگ‌تر و قابل‌استفاده‌تر باشد. بدین ترتیب می‌توان گفت تمامی علاقه‌مندان و به‌طور ویژه دانشجویان تمام‌مقاطع تحصیلی از کاردانی تا کارشناسی ارشد به کمال می‌توانند از این کتاب بهره ببرند. — طرح روی جلد این کتاب و البته رنگ زرد آن در ابتدا نظر خود من را جلب کرد. در طراحی و انتخاب

عکس‌ها چه مواردی را در نظر گرفتید؟ — در ارتباط با طرح جلد کتاب باید بگویم ایده اولیه را خودم داشتم که پیش‌ازین در قالب پوستر روز جهانی صنایع دستی کار کرده بودم. در مرحله بعدی با انتشارات دانشگاه آقای روزبهانی درباره طرح مشورت کردم و با تجربه‌ای که در حوزه طراحی جلد و گرافیک داشتند در نهایت به صورت مشترک به چنین طرحی رسیدیم.

انتخاب عکس‌ها و تصاویر و رنگ‌بندی را خودم انجام دادم. اما نهایتاً رسیدیم به یک طرحی با زمینه زرد درخشان. البته این نگرانی را هم داشتم که این رنگ خاص در چاپ، کیفیت مورد نظر را به دست نیاورد، ولی خوشبختانه با حساسیت و نظارتی که در کنترل کیفیت وجود داشت، چاپ جلد به خوبی انجام شد و نتیجه مقبول بود. همچنین انتخاب رنگ زرد را به دلیل درخشش و تالالو نورانی که شخصاً برای هنر و به‌خصوص هنرهای سنتی قائل هستم ترجیح دادم و فکر می‌کنم که این رنگ می‌تواند نمادی از این درخشش فرهنگی و در واقع پشتوانه‌های تاریخی ما باشد.

همین‌طور تصاویری هم که در کنارش آمده نکات قابل‌توجهی دارد. چون مفهوم اصلی صنایع دستی ربطی به جغرافیا ندارد چراکه در مورد رشته صنایع دستی می‌توانیم بگوییم یکی از اولین مفاهیمی است که انسان با تفکر و تعقل خودش برای رفع نیازهای مادی و معنوی به آن رسیده پس در نتیجه این مفهوم مربوط به تاریخ بشریت است. من سعی کردم نمونه تصاویری را انتخاب کنم که هم از حوزه ایران باستان و هم از حوزه فرهنگ‌های غیر ایرانی باشد که هم تنوع رشته صنایع دستی را بتواند نشان دهد و هم گستردگی جغرافیایی آن را. از سوی دیگر کارکردهای متنوع آن اعم از مادی و معنوی‌اش را نمایان کند و در نتیجه مجموع تصاویری هم که در این کتاب قرار داده‌شده از این زاویه انتخاب‌شده است.

برای خرید و دانلود کتاب «صنایع دستی، خاستگاه‌ها، دگرگونی‌ها و چشم‌اندازها» می‌توانید از لینک زیر استفاده کنید:

<https://taaghche.com/book/140904>

پژوهش در سوره

دکتر محمدحسین ساعی	مدیر مسئول
دکتر زکیه السادات طباطبایی	سر دبیر
دکتر زهرا عسلی	معاون سردبیر
زهرا سادات صدوق	دبیر تحریریه
راضیه قربانی، مهسا درخشان، زهرا سلیمی	اعضای تحریریه
مینا صفدری	روابط عمومی
وحید روزبهانی، سمانه شمسعلی نیا	امور هنری
عرفان رفیعی، فائزه محمدیان	فناوری و ارتباطات

طراحی، آماده سازی و انتشار:
انتشارات دانشگاه سوره؛ فروردین ۱۴۰۲

دانشگاه سوره

نشانی: تهران، خیابان آزادی، بین خوش و آذربایجان، نبش کامیاران، پلاک ۲ • تلفن: ۶۶۳۵۴۲۴۵ - ۰۲۱
معاونت پژوهشی • دفتر مدیریت پژوهش

Email: pajuhesh@soore.ac.ir • soorehpajuhesh@gmail.com